

T.C.
FIRAT ÜNİVERSİTESİ
HARPUT UYGULAMA VE ARAŞTIRMA MERKEZİ
YAYINLARI NO: 1

GEÇMİŞTEN GELECEĞE HARPUT SEMPOZYUMU

Elazığ 23-25 Mayıs 2013

BİLDİRİLER

Cilt: 2

Editör
Prof. Dr. Enver ÇAKAR

ELAZIĞ - 2013

**T.C.
FIRAT ÜNİVERSİTESİ
HARPUT UYGULAMA VE ARAŞTIRMA MERKEZİ YAYINLARI NO: 1**

GEÇMİŞTEN GELECEĞE HARPUT SEMPOZYUMU

Elazığ 23-25 Mayıs 2013

BİLDİRİLER

Cilt: 2

**Editör
Prof. Dr. Enver ÇAKAR**

ELAZIĞ

2013

Yrd. Doç. Dr. Ünal TAŞKIN

Mamuratülaziz Vilayeti Maarif Müdürü Ahmet Feyzi Efendi'nin
Faaliyet ve Suistimalleri..... 707

Yurdal DEMİREL

Harputlu Çok Yönlü Bir Bürokrat: Eminhafızzâde Ahmed Arifi Bey 713

Prof. Dr. Mehmet Ali ÜNAL

Harput Şehir Kethüdalığı..... 735

Yrd. Doç. Dr. Hamza ALTIN

Taşra Dârülmualimînleri ve Mamuretülaziz Örneği..... 743

Arş. Gör. Celalettin UZUN

IV. Murad Dönemi Bağdad Seferleri Sırasında Harput Sancağı'nın
Üstlendiği Rol..... 755

İbrahim Göksel BAYKAN

Abdurrahman Nâcim Efendi ve İlk Kütüphane Katalogları..... 765

Dr. İshak TANOĞLU

Harput Süryani Kadim Ortodoks Meryem Ana Kilisesi'nin Dünü ve
Bugünü 777

**Prof. Dr. Veli SEVİN-Prof. Dr. Necla Arslan SEVİN-Prof. Dr.
Muhammet Beşir AŞAN**

Harput Kalesi Arkeolojik Kazı Çalışmaları..... 789

Yrd. Doç. Dr. Sami PATACI-Prof. Dr. Ergün LAFLI

Elazığ Müzesi'nden Bir Grup Roma Devri Buluntusu..... 807

Seval TOPÇU-Alpaslan ÇET-Hüsnanur HAS

Elazığ İli Harput Mahallesi İlişkin Tarihsel ve Kültürel Bilinç
Durumu..... 821

Prof. Dr. İskender OYMAK

Harput'ta Bulunan Kutsal Mekânlar ve İnanç Turizmi Açısından
Değerlendirilmesi..... 851

HARPUT ŞEHİR KETHÜDALIĞI

Prof. Dr. Mehmet Ali ÜNAL*

Şehir niteliği taşıyan her Osmanlı kazâsında, şehir halkını hükümet nezdinde temsil eden bir *Şehir kethudâsı* bulunuyordu. Bilhassa vergi meselelerinde ve devletin halktan talep ettiği çeşitli aynî ve nakdî yardımlar konusunda şehir halkı ile devlet arasında iletişim ve irtibatı sağlayan ve bunların halka tevzi ve tahsil işlerini gören, şehir kethudâsı çoğunlukla seçimle iş başına gelirdi. *Şehir kethudâsı* tabiri, arşiv belgeleri ve şer'iyeye sicillerinde “*şehir kâhyası*”, “*kasaba kethudâsı/kâhyası*”, “*vilâyet kethudâsı*” ve “*şehir vekili*” olarak da geçmektedir. Konya’da bir dönem “*şehir emini*”; Urfa, Ergani gibi bazı şehirlerde “*melik*”, Mısır kıtasında “*şeyhü'l-beled*”, Tunus’ta “*medine ve varoş şeyhleri*”, Karaferye’de “*varoş kethudâsı*” adlarıyla da zikr edilmektedir.

Şehir kethüdalığı, İstanbul Şehreminliği’nden, menşe, atama ve yetki açısından farklı olduğu gibi Bağdat, Budin, Denizli, Edirne, Halep, Kahire ve Konya’da rastladığımız “*şehir eminlik/şehremînlik*”lerinden de ayrı kurumlardır. Bazen 1728 ve 1755-1756 yıllarında Manisa’da olduğu gibi aynı kişi, iki görevi de üstlenmiştir¹.

Osmanlı Nuri Ergin, *Mecelle-i Umûr-ı Belediye* adlı meşhur eserinde İstanbul şehreminliğinin kökenini Bizans’a dayandırmaktadır. Fetihden sonra Fatih Sultan Mehmed, şehrin imar işleri için önceleri subaşıyı görevlendirmişse de sonradan şehremâneti kurulmuş ve bu işler ona tefviz edilmiştir. Asıl vazifesi su işleri, binaların tamirâtı gibi işleri görmek olan şehreminliği saraya ait bir memuriyet olduğundan padişah bir yere gittiğinde onunla beraber giderdi. Fatih Kanunnâmesine göre Şehremini protokol bakımından Defter-i hakanî Emininden aşağıda, Reisül-küttâp’tan üsttedir².

Fakat şehreminliği ile şehir kethüdalığının farklı memuriyetler olduğu görülmektedir. Evliya Çelebi, 17. yüzyıl ortalarında Bağdad hâkimlerinden bahsederken şehremenini de sayar. Evliya’ya göre şehremini şehrin

* Pamukkale Üniversitesi Fen-Edebiyat Fak. Tarih Bölümü Öğretim Üyesi/DENİZLİ, maunal@pau.edu.tr,

¹ Şenol Çelik, “Şehir Kethudâsı”, *Diyanet İslam Ansiklopedisi*, İstanbul 2010, 38, 451.

² Osman Nuri Ergin, *Mecelle-i Umûr-ı Belediye*, 3, İstanbul 1995, 1257 vd.

hâkimleri arasında 41. sırada yer almaktadır. Maiyetinde askerî bir kuvveti yoktur, ancak şehrin bütün işleri ondan sorulmaktadır³.

Osmanlı devrinde şehir kethüdalarının gördükleri işleri, Türkiye Selçukluları döneminde *iğdişbaşılar* (*emîr-i iğdişân*) yerine getirmekteydi. İğdişbaşı tabiri, Anadolu'da XII. ve XIII. yüzyılda özellikle büyük şehirlerdeki maliye memurları için kullanılırdı. Devlet görevlilerinin yanı sıra şehir halkını da temsil eden iğdişbaşılardan, şehrin önde geleni olarak vergi yazmak ve toplamak başlıca görevleriydi. Gerektiği zaman da yaşadıkları şehirlerin müdafaasına katılırlardı. Fakat Osmanlı devri Şehir kethüdası, Selçuklu devri iğdişbaşısı kadar yetki ve itibara sahip değildir⁴.

Şehir kethüdalarının, Osmanlılarda ne zamandan beri var olduğu konusunda kesin bilgi yoktur. Devletin kuruluşundan beri mevcut olduğu tahmin edilmektedir. Osmanlı Devleti'nin kuruluş yıllarında, ahî teşkilatının şehirlerde üretim, muhafaza ve yönetim gibi birçok alanda güçlü ve söz sahibi olduğu dikkate alınır; şehir kethüdalarının, 14. yüzyılda ahiliğin zayıflayıp etkinliğini kaybetmesiyle birlikte ihtiyaca binaen zamanla teşkilatlandığı ve güçlendiği söylenebilir. Anadolu'da 13. yüzyıl ortalarından itibaren ahilik, bir yandan gelişip güçlenirken, öte yandan da şehir kethüdalığının Selçuklulardaki iğdişbaşılığın yerini almaya başladığı anlaşılmaktadır.

Şehir kethüdalarının, her şehirde var oldukları genel kabul görmekle beraber hangi özelliklere sahip şehir ve kasabalarda şehir kethüdalığı ihdas edileceğine dair kesin kaide bilinmemektedir. Birçok şehir kethüdasının berat tevcihinde, ilgili kasaba ve şehirde kethüda ihtiyacının oluştuğuna vurgu yapılmakta birlikte bunun hangi aşamada ortaya çıktığı açık değildir. Ancak, ticarî hacmi gelişmiş, vergilendirilebilir nüfusu artmış ve buna bağlı olarak mükellefler arasında karışıklığın çıkması muhtemel kaza merkezlerinde, şehir kethüdaların var olduğu söylenebilir. Buradaki ölçü öyle anlaşıyor ki şehir hayatının gelişmişliğidir⁵.

17. yüzyıl ortalarına ait önemli bilgiler aktaran Evliya Çelebi de uğradığı şehir ve kasabalardaki dizdar, subaşı, muhtesib, voyvoda, bâcdâr, şehir nâibi ve harâc emini gibi görevlileri sayarken, birçok kez şehir kethüdasını da belirtmiştir. Bunlardan şehir nâibinin isminden başka şehir ve

³ *Evliyâ Çelebi Seyahatnâmesi (EÇS)*, 4. kitap, (Seyit Ali Kahraman, Yücel Dağlı neşri) İstanbul 2001 "Ve kırk birinci hâkim şehremînidir, askeri yokdur ammâ cümle şehrin her umûru andan sorulur."

⁴ Mustafa Akdağ, *Türkiye'nin İktisadî ve İctimaî Tarihi*, II, İstanbul 1977, 41.

⁵ Ş. Çelik, "Şehir Kethudası", 451.

belediye ile alakası görülmemektedir. Evliya, Van'daki şehir nâibinden bahisle “şehir nâibi dahi her divânda paşa huzurunda mevcûd olup bu nâib yılda bir kere karyeleri dolaşarak avâ'id tahsîl eder” demektedir⁶. Ayrıca, Malatya hâkimlerini sayarken şehir nâibini sekizinci sırada gösterir⁷.

Osman Nuri Ergin, şehir kethüdasını a'yân ile bir tutuyor. Devletçe vilayetlere yazılan fermanlarda gâh a'yân ve gâh şehir kethüdası yazılırdı diyor. Ergin'e göre Kanunî Sultan Süleyman zamanından itibaren vilayetlerde a'yân namıyla halk arasında bir sınıf-ı mümtâze vücuda gelmiştir. Kuyûd-ı kadîme ve kütüb-i atıkada o tarihlerden sonra her kazâda a'yân ve eşrâf kelimelerine tesadüf edilmekte ve hemen her kazâda bunların haseb ve nesebinini tutmak için bir de nakibü'l-eşrâf bulunmaktaydı. Ergin'e göre şehir kethüdası Batılıların “podesto” dedikleri şehir beyine benzetilebilir⁸.

Şehir kethüdaları, 17. yüzyıl sonlarından itibaren a'yânların hızlı bir şekilde kudret kazanmalarına paralel etkinliklerini kaybetmişlerdir. 18. yüzyıl boyunca ise bazı şehirlerde resmî a'yânların nüfuzuna girmişler hatta onlar tarafından seçilir olmuşlardı. Halkı âyânların baskısından kurtarmak isteyen I. Abdulhamid, gücü iyice azalmış olan şehir kethüdalığını âyânlık yerine görevlendirmek istemiştir. 1786 yılında yayınladığı fermanla, âyânlık lafsını kaldırıp vilayet işlerinin görülmesi ile vergi tevzî'i ve tahsilinde halk tarafından seçilecek şehir kethüdalarının görevlendirileceğini, seçilecek kethüdalarının herhangi bir belgeye ihtiyaç duymadıklarını, kendileri için halktan hiçbir ücret alınmaması gerektiğini bildirdi. Böylece a'yânların yaptığı işler, şehir kethüdalarına havale edilmiş oldu.

Ancak şehir kethüdaları, halk üzerinde yeterince güçlü olmayıp âyânlar da hâlâ varlıklarını sürdürdüklerinden, onlar ile anlaşmadan iş göremediler. Sonuçta hükümet işleri yerine getirilemediğinden, 1790 yılında tekrar eski düzene geçildi. Bazı kethüdalar, Gelibolu ve Petric gibi kaza merkezinde bu değişikliği kabullenmeyerek asker toplamış ve isyan etmişlerse de, hem a'yânlar hem de şehir kethüdaları bu tarihten sonra eskisi gibi şehir ve kasabalarda birlikte görev yapmışlardır⁹.

Osman Nuri Ergin ise a'yân ile şehir kethüdasının aynı kişi olduğu şekilde bir görüş ileri sürmektedir. Ona göre şehir kethüdalığı Kanunî

⁶ Ergin, *Mecelle-i Umûr-ı Belediye*, 3, 1515.

⁷ EÇS, 4. kitap, 12.

⁸ Ergin, *Mecelle-i Umûr-ı Belediye*, 3, 1515.

⁹ Ş. Çelik, “Şehir Kethudası”, 452-53.

zamanından Sultan II. Mahmud zamanına kadar yavaş yavaş ilerleyerek devletin başına mühim gaileler açacak derecede mevki ve nüfuz sahibi olmuşlardır. Başlangıçta bunların vazifeleri vergi tahsilâtında ahali ile hükûmet arasında bir vasıta olmaktan ibarettir. Bundan dolayı mirî vergileri ve memleket masraflarını tevzi ve tahsil ve defterlerini tertip ve terkim eylemek için valilerle hâkimler a'yân ve şehir kethüdalarıyla münasebette bulunmaya mecburdular. Şehir kethüdaları da bu işleri memleketin ileri gelenleriyle istişare ederek tesviye ederlerdi. Bu sebeple ahâlinin vekili ve hükkâm ile ahâli arasında vasıta demek olurlardı. Şehir kethüdaları memleketin zenginlerinden ve nüfuz ve haysiyet sahibi kimselerden olmalarıyla sonradan valilere ve mutasarrıflara büyük menfaat temin ederek mütesellimlik ve voyvodalık etmeye başladılar. Hatta pek ziyade liyakat göstererek servet ve kudret kazanmış olanların çoğu vefatında hanedanından veya mensuplarından bir muktediri onun makamına atanırdı. Bunların daha sonra ahâliye pek çok zulm ve i'tisafı olmuştur.

Şehir kethüdalarının nüfuzu arttıkça ahâliye zulümleri ve hükûmet işlerine müdahaleleri de o nisbette artmıştır. Bundan dolayı hükûmet zaman zaman nizamlar yayınlayarak bunların seçim şeklini ve memuriyetlerinin tasdiki ve salahiyetlerini tayin ve tahdid etmeye çalışmıştır. İlk nizâm Muhsinzâde Mehmed Paşa sadareti sırasında 1200 tarihinde yayınlanmıştır. Ergin'in aynen yayınladığı bu ferman suretine göre şehir ve kazalarında a'yân olanlar halka zulm ettiğinden dolayı ay'ân sıfatının kaldırılarak yerine ahâli ve reâyânın tekâlif ve tevziat işlerini ve vilayetlerinin mesâlihini görmek üzere aralarında şehir kethüdası şeklinde ihtiyarlarından birini seçmelerini; mektup almak ve Dersaadet'e arz-ı mahzarlar göndermek yoluna gitmemelerini emretmekte, şehir kethudası olanlardan vali, kadı ve subaylar vs. tarafından katiyen müdahale edilmemesi ve bir akçe dahi talep edilmemesi buyrulmaktadır. Ayrıca şehir kethüdası olanlar da kendi nefisleri için fukaradan bir akçe almamaları gerekiyordu.

Bu ferman meseleyi çözmemiş olmalı ki III. Selim zamanında bu konuda tekrar bir düzenleme yapılmaya çalışılmıştır¹⁰.

Şehir kethüdalarının ne zaman ortadan kalktığı konusunda kesin bir bilgi olmamakla beraber 19. yüzyıl ortalarına kadar bazı şehirlerde görevlerini sürdürdükleri anlaşılmaktadır. Esasen, 19. yüzyıl ortalarına gelindiğinde şehir kethüdalarının görevlerinin önemli bir kısmı ellerinden alınmıştı. 1826 yılından itibaren sancak merkezlerinde sandık eminliklerinin kurulmasıyla borçlanma ve önden vergi toplama yoluyla sandık eminleri.

¹⁰ Ergin, *Mecelle-i Umûr-ı Belediye*, 3, 1515-1525.

salyâne masrafları için para temin etmekteydi. Yine 1826 yılında ihtisap nazırlıkların, 1836 yılında ise evkaf nezaretin kurulmasıyla kaza merkezlerinde birçok yeni idareci ortaya çıktı. Kaza merkezlerinde vergilerin toplanması doğrudan kaza müdürlüklerine bırakıldı. İstanbul dışındaki şehirlerde 1870'lerden itibaren Batılı anlamda belediye teşkilatının kurulmasıyla şehir kethüdaları tarihe karışmış oldular¹¹.

Şehir kethüdaları, *eşraf* ve *âyân* denilen, devlet ile reâyâ arasında hem ahalinin temsilcisi, hem de padişah emirlerinin reâyâyâ ulaşmasında ve uygulanmasında resmî görevlilerin yardımcısı konumunda olan şehirlerdeki üst sınıf içerisinde yer almaktadır. *Ehl-i örf* zümresi içerisinde bulunan şehir kethüdalarının, *ağa*, *celebi*, *efendi*, *hacı*, *hoca*, *molla*, *beşe*, *seyyid*, *hafız*, *şeyh* gibi lakap ve unvanlar aldıklarına bakılırsa, her meslek grubundan, toplumun her kesiminden kişilerin, şehir kethüdası oldukları söylenebilir. Fakat daha çok *ağa*, *celebi* gibi tüccar kökenlilerinin bu görevde bulundukları görülür. Bundan dolayı, bu gibi işlerde halkın vekili ve hükümetle halk arasında aracı olarak görülmüşlerdir. Öyle ki, birçok berat kaydında, şehir halkının ilgili kişiyi kendilerine “*vekil*” kıldıkları kaydedilmiştir. Seçimle işbaşına geldiklerinden bugünkü belediye başkanlıklarına benzetildikleri gibi şehir idarelerine yerellik kattıkları da iddia edilmiştir.

Şehir kethüdası, şehir ileri gelenlerinin ve halkın üzerinde ittifak sağladığı bir kişinin hükümete teklif edilmesiyle işbaşına gelmektedir. Halkın tercih ettiği kişi, sancakbeyi veya kadı tarafından merkeze arz edilmekte ve umumiyetle merkez bunu kabul ederek *berât-ı hümayûn* göndermektedir. Kanunî döneminde berat resmi olarak 120 akça ödenirdi.

Şehir kethüdası seçilen kişinin halk tarafından sevilen ve sayılan birisi olmasına dikkat edilmektedir. Birçok tayin beratında şehir kethüdasının “*Ehl-i vukûf ve müstakîm ve dindâr ve kethüdâlık uhdesinden gelür kimesne*” olduğuna, halkın kendisinden “*hoşnûd ve razı ve şükran*”lığına, ya da kısaca “*kethüdalığa lâayık*” olduğuna vurgu yapılmıştır¹². Aksi halde şehir halkı, kethüdadan memnun olmadıklarını ve yerinde başkasının atanmasını merkeze sancakbeyi vasıtasıyla bildirme hakkına sahiptir¹³.

¹¹ Ş. Çelik, “Şehir Kethudası”, 453.

¹² Ş. Çelik, Şehir Kethudası”, 451.

¹³ Mehmet Ali Ünal, XVI. Yüzyılda Harput sancağı (1518-1566), Ankara 1989, 49.

Şehir Kethüdası'nın görevlerinin başında, şehrin dirlik ve düzenliğinin korunması gelmektedir. Bunun yanında, devletle halk arasında idarî ve malî konularda aracılık etmek, şehre gelen mübaşir, ulak vb. resmî görevlilere hizmet etmek; barınma ve beslenme meselelerini halletmek, bir şehirden diğer bir şehre giden üst yöneticilerin yol boyunca masraflarını karşılamak vs. işler de Şehir Kethüdası'nın görevleri arasındadır¹⁴. Ayrıca şehir halkının devlete ödemesi gereken vergileri toplamak görevi de şehir kethüdası'na aittir¹⁵.

Şehir kethüdaları, reâyâ kökenli olmakla beraber, padişah'tan berâtı ile atandıkları için askerî sınıftan sayılmışlardır¹⁶. Genel olarak sahip oldukları berat karşılığında ra'yyet resmini verip avarız vergisinden muaf kabul edilmişlerdir. Görevden ayrilmaları halinde ise avarız yükümlüsü olurlardı. Ancak her bir kaza merkezinin, şehir kethüdası için vergi konusundaki öteden beri uygulamaları göz ardı edilmemiş, bazı şehir ve kasabada avarız vergisinin yarısından muafiyetleri ön görülmüştür.

15. ve 16. yüzyılda şehir kethüdası tayinlerinde, kethüdaların hizmetleri karşılığında hiçbir ücret almamaları gerektiği belirtilmiştir. Ancak daha sonraki dönemlerde, bunların aylık, altı aylık ve yıllık dilimler halinde ücret ödendiği ve bunun da tevzi defterlerine işlendiği görülür. Bu ücret, şehirlere göre değişmektedir¹⁷.

Şehir Kethüdası'nın görev süresi hususunda ise belli bir sınır yoktur. Herhangi bir yolsuzluğu görülmediği takdirde ölünceye kadar görevini sürdürebilir ve hatta evlatlarına da intikal ettirilebilir.

İşte Harput'ta Şehir kethüdası konusunda ilgi çekici bir örnek vardır. 20 Ocak 1554/26 Safer 962 tarihli bir Mühimme defteri kaydına göre Harput şehir kethüdası Ahmed adlı birisidir. Ahmed'den halkın şikayeti üzerine Harput sancakbeyi Bahsayış oğlu Ali adlı birinin şehir kethüdası tayin edilmesini arz etmiştir. Sancakbeyinin arzını kabul eden divân, Bahsayış oğlu Ali'nin Harput şehir kethüdası olarak atanması konusunda nişân-ı hümayûn yazılması kararını vermiştir¹⁸.

Şehir kethüdalığı konusunda bazen iki kişinin çektiği olmaktadır. Böyle bir durumda eğer ortada yolsuzluk gibi bir suç yoksa, daha önceki

¹⁴ Rıfat Özdemir, *XIX. Yüzyılın İlk Yarısında Ankara (1785-1840)*, Ankara 1986, 158.

¹⁵ Ünal, *Harput Sancağı*, 50.

¹⁶ Askerî sınıf için bkz. Ünal, *Osmanlı Tarih Sözlüğü*, İstanbul 2011.

¹⁷ Ş. Çelik, "Şehir Kethudası", 451.

¹⁸ *Harput Sancağı*, 49.

şehir kethüdasının yerinde kalması, sebepsiz yere değişikliğe gidilmemesi ön görülmüştür. Ancak bunu uygulamak her zaman kolay olmamıştır. İki kişi arasındaki çekişme, şehrin yönetici ve halkını da ikiye bölüp, sık sık yapılan şikayetler sebebiyle biri diğeri lehine görevi bırakmak zorunda kalmıştır. Fakat sakin geçen mücadelede, şehir halkının tercihi her zaman merkezce kabul edilmiştir¹⁹. 1554 tarihli olayda halkın şikayeti üzerine kethüda Ahmed'in azl edilip, yerine Bahsayış oğlu Ali'nin tayin edilmesi istenmektedir.

Öte yandan 1566 tarihli Mufasssal Tahrir Defterine göre de Harput Şehir Kethüdası Ahmed adlı biridir. Bu şahıs muhtemelen 1554'te azl edilen Ahmed'le aynı kişidir. Kethüda Ahmed'in Harput'un ileri gelenlerinden yani a'yândan biri olduğu muhakkaktır. İşin ilgi çekici tarafı onun bu görevi 50 yıldan fazla sürdürmüş olmasıdır. Ocak 1638 tarihli bir Harput Şer'iyye Sicili kaydına göre Ahmed'in ölümü üzerine kethüdalık oğlu Osman'a intikal etmiştir. Onun da ölümü üzerine erkek evladı kalmadığından kethüdalık kızına geçmiştir. Ancak kethüda Osman'ın kızı bizzat kethüdalık yapmayıp kocası Köse Ahmed'i yerine vekil tayin etmiştir. Babasının zabt ve tasarruf ettiği şartlarla şehir kethüdalığının kocasına tevcih edilmesi için kadı vasıtasıyla merkezden berât-ı hümayûn talep edilmiştir. Divan da bu talebi uygun görmüştür²⁰.

Burada mahalli bazda da olsa idarî bir istikrar söz konusudur. Osmanlı devleti beylerbeyilik, sancakbeyliği, kadılık gibi görevlerde bir kimseyi uzun süre görevde tutmamak prensibini benimsemiştir. Hâlbuki halk ile devlet arasında irtibatı sağlayan ve halkın tercihi ile işbaşına gelen Şehir Kethüdalığının belli bir ailenin elinde kalması müthiş bir istikrarı gösterir. Diğer taraftan Kethüda Ahmed'in soyundan gelenlerin Harput'ta adeta bir hanedan teşkil etmiş olmalarıdır.

Harput şehir kethüdasının temel görevlerinden birisi maktu bir vergi olan *bağat-ı şehürlüyân*'ı ve *öşr-i gılâl*(hububat öşrü)'i halktan toplayıp, vakıflara ait hisse çıktıktan sonra geri kalanını kim tasarruf ediyorsa ona vermektir²¹.

¹⁹ Ş. Çelik, "Şehir Kethudası", 451.

²⁰ Harput Şer'iyye Sicili No: 384, 176, h.1.

²¹ Harput Sancağı, 50.